

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Domitii Plati Societatis Iesv Theologi, De Domini
Nostri Iesv Christi Passione**

Piatti, Domizio

Coloniae Agrippinae, 1610

De tædio, quod Christus in anima sustinuit. Cap.4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49474](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49474)

DE TÆDIO QVOD CHRIS-
tus in anima perpessus est.

CAPVT IV.

HANC pœnæ speciem sanctissimam
Christi animam afflixisse, nemo in
dubium vocare potest, quandoquidem S.
Euangelista Marcus id verbis clarissimis
testatur: qui Mathæo dicente: *Capit contri-*
stari & mœstus esse, ait: *cœpit pauere & tæde-*
re: de hoc duntaxat non nemo possit
ambigere, quid per tædium sit intelli-
gendum, quandoquidem si verbum
græcum ἀδύναμιον, quod Latinè tædium
significat consideremus: idem quoque tri-
stítiam siue mœstítiam significare aduerte-
mus: imò propriè loquendo neutrum ho-
rum indicat, sed magnam quandam anxie-
tatem, propter quam quis præ tristítia &
fastidio deficit atq; exanimatur. Ac pro-
inde nonnulli in suis considerationibus
tædium hoc cum tristítia Domini cõfun-
dunt, eaq; vt inter se diuersa non cõtem-
plantur. Nos autem respicientes ad diuer-
sum loquendi modum vtriusque Euange-
listæ, cum superiùs de mœstítia Christi li-
beratoris nostri, atq; causis eius egerimus,
nunc de tædio differemus.

In Christo
fuit verum
tædium.

Marc. 14.
Math. 26.

Quid sit tæ-
dium.

Itaque videtur mihi tædium, quatenus
ab accedia, (quæ in Christo locum habere
non

Tædium
opponitur
gaudio.

M

non potuit) differt, esse afflictionem quamdam, quæ clarius nequit explicari, quam si opponatur gaudio seu voluptati, quæ in hac vita ex ijs potissimum rebus hauritur, quarum absentia solet nos vehementer cruciare: hinc namque inuenio Matrem vxoris Tobix iunioris gaudium tædio directè opposuisse, quando ait. *Esse forti animo filia mea, Dominus cæli det tibi gaudium pro tædio quod perpeffa es.* & David posteaquam conquestus esset se graue tædium sustinere: *Dormitauit anima mea pro tædio:* mox rogat sibi consolationem aliquam donari: *Confirma me in verbis tuis:* quasi consolatio, & gaudium essent tædio prorsus opposita. De hoc igitur Christi in Passione sua tædio, considera.

I.

Duo sunt genera passionum: alterum cum gaudio: alterum cum tædio.

PRIMÒ, duo inueniri passionum genera, quorum prius est cum iubilo & lætitia, seu feruore coniunctum; quale arbitrandum est fuisse plurimorum Christi martyrum, qui tormenta rosas, & carbones accensos, lectis plumaceis similes reputabant: idem certum est sensisse IESUM Christum seruatorem nostrum in laboribus, sudoribus ac fatigationibus, quas pro humani generis salute sustinuit: imò ante passionem suam sæpenuerò demonstrauit, se plurimum lætari, quod Passio sua opere exequenda foret: ut
quan-

quando de illa sub nomine Baptismi dis-
 seruit, dicens: *Baptismo habeo baptizari, &*
quomodo coarctor vsque dum perficiatur? Et Luc. 12.
 quando S. Patrum reprehendit, quod
 amoroso quidem, sed carnali cum affectu,
 necem suam prapedire moliretur: ap-
 pellans eum rudem, ignarum, & Satha-
 nam id est tentatorem: *Vade, inquit,* Matth. 16.
post me Sathana, non sapis ea quae DEI Marc. 8.
sunt.

Alterum passionis genus, est, omnis
 consolationis & refrigerii, expers; sum-
 moque cum tædio, angustia & tremore
 coniunctum. Considera ergò Christum Christus sine
 voluisse posteriori hoc modo dolores aliquo sola-
 suos in horto auspicari, eodemque prorsus rio passus
 modo per totam passionem suam conti- fuit.
 nuari: nam idcirco ab Euangelista tan-
 quam nouum aliquid & inusitatum nar-
 ratur, quod cœperit tædium sentire.

Et capit pauere & tædere. Intuere igitur quo- Marc. 14.
 modo Christus doloribus & tormentis
 suis obuiauerit, quia non modò repræ-
 sentarunt se illi, ad eò efficaciter vt quem-
 admodum supra dictum est, non mi-
 nus illum afflixerint, quam si reali-
 ter illa pateretur: sed etiam occurrit
 illis, & acceptauit ea, non cum iu-
 bilo & lætitia, veluti poterat, si vel-
 let, sed cum tristitia & immenso tædio;

M 2 non

non cum feruore & viuacitate spiritus: sed cum timore ac tremore, ad martyrum differentiam, qui nonnunquam ad supplicia, tanto cū gaudio & spiritus feruore currebant, vt etiā feras bestias, & carnifices irritarent, & ad necem inferendam prouocarent.

II. SECUNDO considera, Dominum tuum sine aliqua consolatione passum esse, quia ita voluit, vt supra indicauimus, & ex verbis Euangelistæ euidenter liquet, cum ait: *Capit pauere & tedere*, quasi nemo potuisset efficere vt hoc pænæ genus sentiret, nisi ipse cæpisset, & miraculosè impediuisset, ne gustus, quem superior ipsius pars ex diuina visione, qua nunquam fuit priuatus, percipiebat, in partem inferiorem redundaret. Pensa ergo quantam habeas causam in hoc tædio, Domino tuo gratias agendi, illique compatiendi: quandoquidem pro tui amore abdicata omni consolatione, nudè & purè passionis suæ tormenta sentire voluit: quod S. Paulus indicauit quando ait de Christo: *Proposito sibi gaudio sustinuit Crucem*: id est, secundum textum Græcum S. Chrysostomi & aliorum, pro cōsolatione & gaudio, quibus licitè, tanquam sibi debitis frui poterat, nudam & duram Crucem amplexus est.

Christus voluntate spontanea hoc tædium passus est.
Marc. 14.

Heb. 12.

III. TERTIO expende tecum, quòd Christus, ad eò

adeò ingenti cum afflictione ac tædio
 Passionem suam sociari voluerit, non id
 profectum esse ex aliqua tepiditate, vel
 animi pusillanimitate, vti supra dictum est
 de timore: sed ex flagrantissimo illius in
 homines amore, qui fecit, vt propter ho-
 minem spoliaret atque priuaret se interno
 gaudio, vt sic dolores, & tormenta sibi in-
 flicta, tantò profundius, animam penetra-
 rent, quantò erant nudiora & puriora, sine
 alicuius consolationis aut refrigerij admi-
 xtione: quia si passus fuisset cum iubilo,
 feruore, ac spiritus alacritate, dolores
 eius nihili penderentur.

Tædium in
 Christo nõ
 à pusillani-
 mitate, vel
 tepiditate,
 sed ab amo-
 re profectum
 fuit.

QUARTO reuolue tecum, tædium hoc,
 quod Christus perpessus est, fuisse tædium
 extremum & ineffabile. Atque vt quam
 magnum & fastidiosum fuerit intelligas,
 considera, quod cum miraculosè semitam
 omnibus consolationibus parti inferiori,
 solatiũ & robur aliquod adferre possent,
 obstruxisset, facultatemque ei dedisset vt
 suo fungeretur officio, id est, sentiret om-
 nia quæ secundum suam naturam, & cru-
 ciare & torquere ipsam valerent: mansit
 sanctissima Christi anima, in medio tot
 dolorum & afflictionum adeò desolata,
 & omni solatio & ope destituta, vt cor il-
 lius propter summum tædium & mæsti-
 tiam, instar ceræ liqueceret, & tota virtus

IV.
 Tædium
 quod Chri-
 stus pertu-
 lit, grauissi-
 mum fuit.

M 3 eius

eius (vt ita loquar) exaresceret: quod Propheta in persona illius aperte significauit, quando inquit, *Factum est cor meum tanquam cera liquefscens in medio ventris meo: aruit tanquam testa virtus mea.* idque propter viam omnibus solatijs obstruam.

Figura tædij Christi.

Psal. 118.

CONSIDERA præterea, ingentis huius in Christo tædij figuram gessisse Dauidem, imò Christum potius in persona Dauidis, cum ait: *Dormitauit anima mea præ tædio:* vbi Hebræi S. Ambrosius, Origenes, & alij legunt, *stillauit*, id est acerbissime fleuit, totamque ad amarissimas felachrymas dedit anima mea propter tædium, quo premebatur, ob totius interni refrigerij & solatiij inopiam: ideoque subiungit: *Confirma me in verbis tuis.*

V.

Natura tædij qualis sit.

Genes. 27.

Iob 10.
2. Cor. 1.

QUINTO perpende, si natura tædij vt plurimum talis est, vt non modò faciat nos odisse & horrere omnia, sed etiã propriam vitam: nam idcirco in sacris litteris vbi fit mentio tædij, semper fere coniungitur cum quodam ipsius vitæ odio: quæ admodum in Genesi legimus: *Dixitque Rebecca ad Isaac; tædet me vita mea propter filias Hebræ, si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terra, nolo viuere.* Et in capite 10. apud Iob. *Tædet animam meam vita mea.* Et in epistolis Paulinis. *Gratuati sumus supra*

supra modum, ita ut taderet nos etiam vivere.
 Considera, inquam; si ea est natura tædij,
 ut secum adferat odium vitæ, faciatq; ho-
 minem propriam odisse vitam: multò
 magis credendum, id effecisse in Christo:
 & tantò grauius, quantò tædium illius,
 propter maxima quæ ad illud habebat
 incitamenta, sine comparatione maius
 fuit tædio S. Iob, S. Pauli & aliorum quo-
 rumcunq; ue.

Sextò considera, quemadmodum
 homini, qui magnis infirmitatibus & do-
 loribus premitur, amici, instrumenta mu-
 sica, dulces symphonie, & alia omnia quã-
 tumuis iucunda & delectabilia sint, non
 modò nullum adferunt leuamen & ani-
 mi lætitiã, sed etiam, propter dolorum
 quos sustinet acerbitatem, mœroris &
 molestiarum potius causa sunt: ita quo-
 que Christo propter dolorum, quibus
 omni ex parte circumdatus & vallatus e-
 rat, societatem ac præsentiam, omnia quæ
 intuebatur, agebat, & animo voluebat,
 non modò nullum ei solatium & volup-
 tatem suppeditabant: sed maius etiã tædiũ
 & afflictionem pariebant. Verum ut in-
 timiũs tædij huius magnitudinem pene-
 trare valeas, poteris simul tecum expen-
 dere causas, quæ notabiliter illud aggra-
 uarunt.

Circumstã-
 tia quæ
 Christi tæ-
 dium aggra-
 uarunt.

I.

Quod à Pa-
tre dereli-
ctus esset.

Earum PRIMA fuit: quòd videret se à Patre suo derelictum: qui (filio ita volente ac desiderante) omne solatium inferiori eius parti subtraxerat, eamque in pænis ac tormentis solam reliquerat.

Rom. 8.

Hinc est quòd Passio Christi, Deo nõnunquam in sacris literis attribuitur: vt apud S. Paulum: quando ait. *Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum:* non quod ille eum varijs tormentis excruciatum in crucem sustulerit, sed quod per Iudæos id fieri permiserit: illumque omnibus consolationibus, quibus dolores acerbissimæ Passionis eius aliquo modo leniri ac mitigari potuissent, priuauerit.

II.

Quod desi-
derio & vo-
luptate pa-
tiendi se
spoliasset.

SECUNDA fuit, quod incenso illo desiderio & ardenti cupiditate pro hominibus patiendi quod magnam animo illius voluptatem prius adferre solebat se despoliasset, illudque in manus Patris consignasset: videbat namq; nisi perfectè huic desiderio renūciaret, per illud facile temperari ac minui potuisse dolorem Passionis ac necis suæ.

Luc. 22.

Quod demonstrare voluit, quando voluntati Paternæ, quæ erat vt summo cum tædio pateretur, se conformans ait. *Non mea sed tua voluntas fiat.* Quod perinde est ac si dixisset. Domine, quamuis per eandem

vo-

voluntatem, quæ tuæ admodum conformis est, pati dec reuerim, nolo tamen hanc voluntatem meam esse, sed tuam, ac proinde tibi illam resigno.

TERTIA fuit, abdicatio & renunciatio, qua omnib⁹ rebus creatis quæ tunc aliquod leuamen aut refrigerium ei præstare potuissent, nuncium misit. Vbi aduertendum est: Christum, quamuis dum inter homines vixit, semper fuerit animo ad eum puro & Deo coniuncto, vt non modò nulla vel minima cum affectu proprietate, alicui rei creatæ inhæserit, sed etiam omnia imò & semetipsum in Deum retulerit, adeò vt propterea suam doctrinam & gloriam, suam non esse affirmauerit: *Mea doctrina non est mea. Ioan. 7. & 8. Gloria mea nihil est. Non quero gloriam meam.* Nihilominus retinuisse usum nonnullarum rerum ad sustentationem vitæ necessariorum. His verò spontanea etiam voluntate, in Passione sua renunciauit: detrectas omnem, qualiscunq; esset, consolationem, & opem earum, quam licite & iuste potuisset admittere. Quamobrem si prius illum recreabat cælorum aspectus; dierum & noctium vicissitudo; temporum anni varietas; aëris temperies; herbarum diuersitas; florum pulchritudo, hominum conuersatio, & alia quæ nobis magnam solent parere voluptatē: postea cum illis perfecte renū-

III.
Omnis rei creatæ abdicatio.

Ioan. 7. & 8.

Omnes res creatæ fuerunt Christo in passione obiecta mortific.

tiaslet, non modò non erant ei delectabilia, verum etiam molestissima, & tristitia instrumenta, quatenus in omnibus illis Passionem suam insculptam conspiciebat: & quamcunque in partem oculos conuerteret, omnia horrore, amaritudine, dolore, Cruce, & immenso tædio plena esse cernebat.

IV.

Subtractio
ministerij
Angelici.
Marc. 1.

Matth. 26.

QUARTA fuit, quod ministerium Angelicum & obsequia, quæ sibi exhibebant, iuxta illud. *Et Angeli ministrabant*: ex quibus non paruum solitus erat capere voluptatem, non modò admittere noluerit, uti ad S. Petrum ait: *An putas quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi plusquam duodecim legiones Angelorum?* verum etiam omne illorum solatium repperit: nam idcirco Angeli de cœlis ad sui corroborationem delapsi, secundum quosdam consolationem noluit acceptare: & propterea Euangelista mox subiungit agoniã illius; *Et factus in agonia prolixius orabat*: quia nihil aliud significare voluit, quam fastidium, tædium, & angustiam animi inexplicabilem.

V.

Discipuloru
& amicoru
suorum pri
uatio.

QUINTA fuit, quod societate quoque carissimorum discipulorum & amicorum suorum, sibi antea tam clara, ut mutuum eum illis conuersationem suas vocet delicias:

Prov. 8.

tias: *Delitia mea esse cum filiis hominum*: se nostri amore priuasset: permittendo, quod omnes se relinquerent, non tantum per præsentiam, verum etiam per animi alienationem: quandoquidem nonnulli eorum propter scandalum quod in eo passi fuere, alij propter timorem, alij alias ob causas ipsum deseruerant, vti per S. Iob prædictum fuerat. *Non est auxili-
lium in me, & necessarij quoque mei recesserunt à me.* Ita vt in omnem partem circumspiciens, neminem videret à quo cognosceretur: vt proinde non immeritò in persona illius Propheta dixerit. *Considera-
bam ad dextram & videbam, & non erat, qui cognosceret me.* Quæ omnia quanto perè tedium & afflictionem eius aggrauauerint, apud temetipsum expendit.

Iob. 6.

Psal. 142.

III

VI.

Matris affli-
ctæ aspectus.

SEXTA fuit: quod cum prius illum vehementer oblectaret carissimæ matris aspectus, hoc quoque solatio se priuauerit; quia multo tempore illam non vidit & quando vidit, ad eò mœstam & angustia p'enam conspexit, vt tedium & afflictiones ipsius per hunc intuitum conduplicatæ fuerint: & forsitan in hunc finem, crucifixioni suæ, illam præsentem adesse voluit.

Vnde

S. Bernardus
lib. de pass.

Vnde S. Bernardus ait: *O bone Iesu, magna pateris exterius in corpore, sed multò maiora interius in corde, ex compassione matris, omnia tecum participantis.*

VII.

Sanguis què
à corde re-
pulit.

SEPTIMA fuit, quod cum recursus purissimi sanguinis ipsius ad cor, vti omnibus in magna angustia vel afflictione constitutis accidit, posset illum recreare & confortare; hoc quoque solatium recusauerit, & magno cum impetu sanguinem ad cor confluentem, repulerit, adeò vt ex omnibus venis prorumpens, per totum corpus tam abundanter defluerit, vt terram quoque cruentauerit. *Et factus est sudor eius, sicut gutta sanguinis decurrentis in terram.* Qui sudor quoniam summè afflictiuus fuit, supra modum quoq; internum illius dolorem & tædium auxit.

VIII.

Christus
tædium hoc
passus est,
vt nos lætifi-
cicaret.

VLTIMÒ considera, Christum idcirco voluisse tanto cum tædio pati, vt tibi suum donaret gaudium, vt que cum lætitia & voluptate præsentis vitæ molestias & aduersitates tolerares: quod mihi videtur idem Dominus innuere voluisse, quando in Ioanne, posteaquam discipulis multa tristitia & molesta de Passione sua retulisset, subiunxit. *Hæc locutus sum vobis, vt gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur:* quod perinde est ac si dixisset: Hactenus ijs de rebus apud vos sermonem habui, quæ mihi maxi-

Ioan. 15.

CONSIDERATIO II. 185

maximi & inexplicabilis tædij causa futura sunt, vt meum gaudium, cui pro vestri amore renuncio, in vobis sit, & gaudium vestrum plenum atque omnibus numeris absolutum sit. Propterea S. Ambrosius in hæc verba prorupit: *sequestrata*, inquit, *delectatione diuinitatis aterna, tædio meae infirmitatis afficitur: suscepit enim tristitiã meam, vt mihi lætitiã largiretur suam, & vestigijs nostris descendit vsq; ad mortis arumnã, vt nos reuocaret ad vitam.* Ex quo demum cõsidera, si eximia & singularis fuit S. Martini charitas, qui medietatem chlamydis suę pauperi tribuit, vt in illo Christum teget: infinitis partibus maiorem fuisse Christi Domini & liberatoris nostri charitatẽ, qui veste glorię & fœlicitatis semetipsum despoliauit, vt nos pauperes & miseros abundantia & plenitudine voluptatum & gaudiorum suorum vestiret: assumpta sibi veste humanitatis nostrę prorsus lacera, & ex infinitis miserijs & infirmitatibus contexta.

In Luc. 6.28

DE AGONIA QUAM CHRISTI anima perpeffa est.

CAPVT V.

NON defunt qui dicant agoniam de qua Lucas scribit, quamque Christũ in horto preces ad Patrem fundentem, expertum